

بررسی اولویت معیارهای انتخاب همسر از دیدگاه دانشجویان پسر و دختر دانشگاه رازی[□]

علیرضا رشیدی^۱

چکیده

هدف اساسی این پژوهش، بررسی اولویت معیارهای انتخاب همسر از دیدگاه دانشجویان پسر و دختر دانشگاه رازی بر اساس روش توصیفی - تحلیلی بوده است. جامعه آماری تحقیق، شامل دانشجویان پسر و دختر دانشگاه رازی در سال ۱۳۸۵ است. حجم نمونه، برابر ۳۶۰ نفر (۱۸۰ پسر و ۱۸۰ دختر)، با استفاده از فرمولهای آماری تعیین و انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات نیز پرسشنامه از نوع بسته، هدایت شده و منظم بود. به منظور تعیین اعتبار ابزار سنجش، ضمن مشورت با استادان صاحب‌نظر، پرسشنامه با چارچوب نظری تحقیق، تطبیق داده شد؛ یعنی تلاش شد، سؤالات به گونه‌ای تنظیم شود که در جهت تعریف و تبیین متغیرها باشد. برای تعیین پایایی، از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که مقدار آلفا، بیش از ۷۵ درصد بود. برای توصیف اطلاعات، از شاخصهای آمار توصیفی (درصد، فراوانی، میانگین، انحراف معیار) و برای آزمون فرضیه، از روش آزمون پارامتری T برای دو گروه مستقل استفاده شد. **یافته‌ها** نشان داد که اولویت اول در معیارهای انتخاب همسر در هر دو جنس، اعتقاد و ایمان است. دومین اولویت در معیار انتخاب همسر از دیدگاه پسران، سلامت فکر و روان است در حالیکه دانشجویان دختر، این معیار را اولویت پنجم خود به حساب آورده‌اند. **نتیجه‌گیری:** نتایج پژوهش نشان داد که بین دانشجویان پسر و دختر در اولویت دادن به معیارهای انتخاب همسر، تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

واژگان کلیدی: معیار انتخاب همسر، دانشجویان، پسر، دختر

□ دریافت مقاله: ۹۰/۰۲/۱۱؛ تصویب نهایی: ۹۰/۰۶/۳۰

۱. دکترای فلسفه تعلیم و تربیت و استادیار گروه مشاوره و روانشناسی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه رازی. / آدرس: کرمانشاه-بلوار شهید بهشتی-دانشکده علوم اجتماعی-گروه مشاوره و روانشناسی /نماینر: ۰۸۳۱۷۲۳۷۹۰ / Email:alrashidi@razi.ac.ir

■ مقدمه

ازدواج و تشکیل خانواده از اساسی‌ترین نیازهای جوانان است. در اهمیت ازدواج همین بس که پیامبر اسلام (ص) می‌فرماید: «ما بُنِيَ بِنَاءُ فِي الْإِسْلَامِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنَ التَّزْوِيجِ». (مجلسی، بی‌تا، ج ۱۴، ص ۳) هیچ بنیادی در اسلام محبوب‌تر از ازدواج در نزد خدا نیست. ازدواج را می‌توان گرایش‌های دو سویه به جنس مخالف، نیاز به همکاری دو جانبه برای زیستن، حفظ عفت، تأمین علیه احساس بی‌کسی، پاسخ به ندای فطرت، میل به داشتن فرزند و ادامه نسل دانست. هر کس پیشینه فرهنگ و تمدن انسانی را مورد بررسی قرار دهد، درمی‌یابد که نظام خانواده اعم از مسائل زاد و ولد، پرهیز از آمیختگی نطفه‌ها و اجتناب از هرزگی و فساد اخلاقی در خانواده، جزء خلقت آدمی بوده و در فطرت او سرشته شده است. این روحیه فطرت‌گرایی، حتی نزد انسانهای اولیه و کسانی که هیچ قانون و آیین اعتقادی نداشتند نیز وجود داشته است. مؤید چنین امری، باورهای نهفته در نهاد آدمی است که پیوسته به شکل سنتها و آداب و رسوم و نیز مجموعه قوانین در زندگی انسانها جلوه‌گر شده است. پس ازدواج، کنشی ساده نیست، بلکه عملی است پیچیده با هدفهای متعدد که این هدفها در مجموع، یک کلیت را به وجود می‌آورند.

صاحب‌نظران معتقدند خانواده از نخستین نظامهای نهادی عمومی و جهانی است که برای رفع نیازمندی‌های حیاتی و عاطفی انسان و بقای جامعه ضرورت تام دارد. روابط مناسب در جامعه بر اساس روابط مناسب در خانواده شکل می‌گیرد و هر اندازه روابط درون خانواده، مناسب‌تر باشد، خانواده و به تبع آن جامعه، از ثبات و استحکام بیشتری برخوردار است. (باستانی و همکاران، ۱۳۸۹، ص ۲)

اسلام، استحکام خانواده را ناشی از وجود ویژگی‌های همسان میان زن و شوهر می‌داند. بر اساس آموزه‌های اسلامی، همسانی میان دو فرد نه تنها آنان را به سوی یکدیگر جذب می‌کند، بلکه پیوند و وصلت ایشان را استوار می‌سازد. بر اساس روایات رسیده از معصومان (ع)، همسر را باید در چارچوب عقاید او نسبت به مذهب و دین انتخاب کرد تا سنخیت و تجانس و امکان جذب و جلب وجود داشته باشد. مقصود از کفو بودن یا همسان‌همسری از منظر اسلام، هم‌سطح بودن در مسائل اقتصادی نیست، بلکه مقصود امور اعتقادی و دینی است و گرنه شخص همین که بتواند مخارج زن و فرزندش را پردازد و از لحاظ دینی با هم، هم‌عقیده و هم‌دین باشند، کفو همند. لذا امام صادق (ع) فرمودند: «الا کفو ان یکون عقیفاً و عنده یسار» (مجلسی، بی‌تا، ج ۱۴، ص ۵۲)؛ شرط کفو بودن همسر این است که عقیف باشد و بتواند مخارج اهلس را پردازد.

بررسی اولویت معیارهای انتخاب همسر از دیدگاه ... ۱۰۵

در روایات، وارد شده است که رسول خدا(ص) فرمودند: «المؤمنون بعضهم اكفاء بعض» (همان، ص ۵۱)؛ همه مؤمنان و معتقدان به دین اسلام و دستورات آن، کفو (همسان) یکدیگرند.

ریاحی (۱۳۸۶) به نقل از باورمن^۱ می‌گوید: انسان دانسته یا ندانسته در پی گزینش همسری است که صفاتی همگون با او داشته باشد. افراد در تمامی سنین در میدانی فراخ‌تر از آنکه تصادف بتواند بر آن تأثیرگذار باشد، با کسانی وصلت می‌کنند که از نظر موقعیت زناشویی همانند خودشان باشد. همچنین از دیدگاه این صاحب‌نظر، هر قدر همگونی میان دو همسر از نظر مذهب بیشتر باشد، اختلاف و کشمکش ایشان کمتر است. ازدواج اولین و مهم‌ترین مرحله در چرخه زندگی خانوادگی است که در آن، انتخاب همسر صورت می‌گیرد. (حسینی و همکاران، ۱۳۸۶، ص ۵۰۵؛ فریدمن، ۲۰۰۳، ص ۵۵-۲۳)

میلر، معتقد است: بشر دارای ویژگی‌های روحی بی‌همتایی است. مؤثرترین توانایی روحی بشر، ابراز عشق^۲ نسبت به جنس مخالف است. این نیروی نهفته، نه فقط به عنوان ماشین حفظ بقا^۳، بلکه به عنوان نیرویی در سیر تکامل طبیعی انسان عمل می‌کند. ظهور خلاقیت، هوش، قوه تعقل و اخلاق و همه عواملی که در ساختن یک انسان نقش دارند، در سایه این تمایل درونی است. (Miller, 2000, P.110-113)

انتخاب همسر موضوعی بسیار مهم و جدی و تصمیمی تأثیرگذار بر زندگی آینده فرد است. لذا لازم است که طرفین، معیارهای مناسبی برای انتخاب همسر تعیین کرده، به بررسی ویژگی‌های فردی و تطابق و همسانی آن با معیارهای خود پردازند.

اگر ازدواج تا حد معقول بر اساس معیارهای صحیح صورت گیرد، تا حدی می‌توان مطمئن بود که شالوده استواری برای خانواده و تربیت فرزندان بنا شده است. اما چنانچه بر اساس احساسات و تمایلات زودگذر و ملاکهای مادی و ظاهری و شاخصهای واهی صورت گیرد، در وحدت و انسجام خانواده و تربیت فرزندان و بهداشت روانی آنها مشکل ایجاد می‌کند. (حسینی و همکاران، ۱۳۸۶، ص ۵۰۶)

در سایه یک ازدواج موفق است که یک خانواده متعادل و بالنده شکل می‌گیرد؛ خانواده‌ای که تمامی اعضای آن همدل و مراقب یکدیگرند، به یکدیگر احترام می‌گذارند و همزمان از نظر شخصیتی استقلال خود را حفظ می‌کنند. در این نوع خانواده، دوستی‌ها برقرار و تقسیم کار و احساس مسئولیت نسبت به همدیگر کاملاً مشهود است. فرزندان از محبت والدین بهره‌مندند و والدین نیز همیشه مورد تکریم فرزندان قرار دارند. بر اساس همین رابطه مودت‌آمیز، همه اعضای خانواده احساس امنیت می‌کنند و در نتیجه،

1. Bower Man

2. Courtship

3. Survival Machines

استعداد و مهارت‌های آنها فرصت شکوفایی پیدا می‌کند.

دهمین به نقل از فرانک^۱ می‌نویسد: خانواده به عنوان عامل ضروری در تربیت، جامعه‌پذیری و معرفی جامعه به کودک، نقش اساسی دارد و این خانواده است که ساختار اصلی شخصیت فرهنگی^۲ ما و کودک را شکل می‌دهد. (Dhiman, 2007, P.185)

■ بیان مسئله و اهمیت آن

زوجیت پدیده‌ای است که ریشه در تمام کائنات دارد و هیچ مخلوقی از آن مستثنا نیست. هر کس با نگاهی به ستارگان، آب و هوا، درختان، حیوانات و انسانها، به کامل بودن نظام هستی پی خواهد برد و درمی‌یابد که هر یک از این پدیده‌ها، تکمیل‌کننده دیگری است و هر کدام بر اساس قانون و نظامی سنجیده حرکت می‌کنند. در نظام آفرینش، جدای از انسانها، حیوانات و گیاهان نیز تابع قانون ازدواج هستند. از نظر بسیاری از ادیان و مذاهب موجود در جهان امروز، ازدواج و قرارداد ناشی از آن دارای نوعی تقدس است. برخی از این ادیان تا آنجا پیش می‌روند که تقدس زوجیت را مهم‌ترین وجه تمایز آن از دیگر روابط بین انسانها می‌دانند. در اسلام نیز پیوند ازدواج با سایر عقود و قراردادهای طرفین بسیار متفاوت و تعبیری که قرآن از ازدواج دارد، بسیار در خور توجه و تأمل است: «وَ أَخَذَنَّا مِنْكُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا». (نساء، آیه ۲۱)

قرآن کریم، پیوند ازدواج را «ميثاق غلیظ» می‌نامد. راغب اصفهانی می‌گوید: ميثاق، پیمانی است که با سوگند و عهد تأکید شده باشد (فیروزآبادی، ۱۳۷۱، ص ۱۸۰)؛ ميثاقی که وفاداری، اعتماد، هم‌عهدی صادقانه و عشق بی‌پیرایه را می‌طلبد و بر همین اساس، تعیین صدق بر آن لازم است؛ ميثاقی که در سایه بقای ارزشمندترین موجود هستی شکل می‌گیرد. بنابراین، ازدواج، نخستین سنگ بنای تشکیل خانواده است. نقطه آغاز شکل‌گیری خانواده زمانی است که دو فرد با هدف تشکیل خانواده به یکدیگر می‌پیوندند.

ازدواج، روح آشفته و پرتلاطم جوان را آرامش می‌بخشد و درون سرکش و مضطرب او را آرام می‌کند و این خود زمینه سعادتی است که آدمی در سایه آن با قرار و آرامشی که دست داده، به سوی هدفها و مقصدهای ارزنده خود به پیش رود. (طاهری، ۱۳۸۱، ص ۴۵)

قرآن کریم، زن را مایه آرامش مرد معرفی می‌کند: «و جعل منها زوجها لیسکن الیها». (اعراف، آیه ۱۸۹)

1. Frank

2. Basic Character- Structure

بررسی اولویت معیارهای انتخاب همسر از دیدگاه ... ۱۰۷

در جای دیگر می‌فرماید: «و من آیاته ان خلقکم لکم من انفسکم ازواجاً لتسکنوا الیها و جعل بینکم موده و رحمه». (روم، آیه ۲۱)؛ از نشانه‌های حضرت حق این است که از جنس خودتان زنهایی را آفرید تا به وسیله آنها آرام گیرید و بین شما مودت و رحمت قرار داد.

برای استحکام ازدواجها لازم است که طرفین، معیارهای مناسبی برای انتخاب همسر تعیین کنند و به بررسی ویژگی‌های فردی و تطابق آن با معیارهای خود بپردازند. (حسینی و همکاران، ۱۳۸۶، ص ۵۵)

هر ساله میلیونها نفر در سراسر دنیا از یکدیگر جدا می‌شوند و خود و کودکانشان را دچار پیامدهای بعد از طلاق می‌کنند. امروزه بسیاری از زوجهای جوان بدون توجه به شیوه‌های مورد استفاده والدین خود برای شناخت همسر مناسب، ازدواج می‌کنند. متأسفانه امروزه انتخاب همسر بیشتر جنبه عاطفی داشته، بدون شناخت کافی از روحیات و ویژگی‌های طرف مقابل صورت می‌گیرد که نتیجه آن، با وجود قوانین موجود و تلاش حقوقدانان و روان‌شناسان که برای تحکیم بنیان ازدواج گامهایی برداشته‌اند و هر کدام در جایگاه خود بسیار مهم و ارزشمندند، آمار رو به افزایش طلاق بوده است. هر چند بیان علل و عوامل تأثیرگذار بر طلاق، کار مشکلی است و در جوامع و فرهنگهای گوناگون متفاوت است، اما می‌توان عوامل عمده آن را شناسایی کرد.

مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر طلاق از دیدگاه بسیاری از صاحب‌نظران و پژوهشگران در امر خانواده، نبود معیارهای لازم برای تشکیل زندگی مشترک است. وجود سختی و داشتن معیار از سوی دختر و پسر، حداکثر فرصت ممکن را برای ایجاد تفاهم یا درک متقابل فراهم می‌کند. تفاهم و درک متقابل، به محیط خانواده طراوتی تازه می‌بخشد و آن را گرم، شاد، پسندیده و یکپارچه می‌کند. توانایی‌های عاطفی، ذهنی و جسمی کودک، منعکس‌کننده ویژگی‌های عاطفی، ذهنی و جسمی والدین اوست. کودک به مقدار کم یا زیاد، ظرفیت لازم برای سازگاری با نیازهای جامعه را از والدین خود به ارث می‌برد. به گفته توماس^۱ و لانگ^۲ اگر قرار باشد یک زوج تصمیم به زندگی مشترک بگیرند، لازم است برای حمایت و حفاظت از آنها و داشتن خانواده‌ای خوب و اصیل، آموزش مهارت‌های قبل از ازدواج را برای آنان فراهم کرد؛ آموزشهایی از قبیل اولویت معیارهای ازدواج از سوی طرفین، دلایل از هم پاشیدگی خانواده و اطلاعاتی در خصوص قوانین. (Dhiman, 2007, P.190)

لذا با توجه به نقش معیارهای انتخاب همسر در استحکام خانواده، و همچنین با توجه به جوان بودن جمعیت ایران و افزایش روز افزون ازدواج، توجه به چگونگی معیارهای انتخاب همسر و مسئله ازدواج یک

1. Thomas

2. Lang

ضرورت غیر قابل اجتناب است. بنابر این، توجه به این مسئله ضروری به نظر می‌رسد.

▪ پیشینه تحقیق

پژوهشگران مختلفی انتخاب همسر را از سوی زوجین مورد مطالعه قرار داده‌اند. پژوهش شهیدی و یوسفی (۱۳۷۸) بر روی ۳۴۳ دانشجوی دانشگاه علوم پزشکی کردستان در خصوص معیارهای ازدواج نشان داد که ۷۲ درصد از دانشجویان، اصالت خانوادگی؛ ۸۶ درصد، ویژگی‌های اخلاقی؛ ۵۴ درصد، اعتقادات دینی و ۳۵ درصد، وضعیت ظاهری را به عنوان اولویت‌های مورد نظر خود مطرح کرده‌اند.

حسینی و همکارانش (۱۳۸۶) در تحقیقات خود که بر روی ۵۰۴ زوج در شهر تهران انجام شد، به این نتیجه رسیدند که وضعیت روانی زوج یا زوجه با ۷۹/۴ درصد در اولویت اول و پس از آن، وضعیت خانوادگی با ۳۴/۶ درصد در اولویت دوم قرار دارد. اولویت‌های بعدی از دیدگاه زوجین در شرف ازدواج، وضعیت اقتصادی و اجتماعی با ۳۰/۶ درصد، وضعیت ظاهری با ۲۹/۲ درصد و وضعیت فرهنگی و مذهبی با ۲۷/۵ درصد بوده است.

تحقیق عابدی و فرح‌بخش (۱۳۷۹) بر روی دانشجویان، حاکی از آن بود که ۸۴ درصد دختران و ۵۹ درصد پسران، داشتن شغل بالای اجتماعی با درآمد کم را بر شغل با درآمد زیاد ولی پایین از نظر اجتماعی ترجیح می‌دهند.

گروه زارع شاه‌آبادی (۱۳۸۱) در تحقیق خود نشان داده‌اند که پسران با ۳۵/۴ درصد نسبت به ۷/۶ درصد دختران، زیبایی را مهم می‌دانند.

باس و همکارانش پژوهشی را در مورد تأثیر فرهنگ در معیارهای انتخاب همسر انجام دادند که نشان داد این معیارها در آمریکا به ترتیب: محبت، بلوغ فکری، اعتماد، خوش مشربی، هوش و تندرستی و در ایران: پاکیزگی، خوش مشربی، بلوغ فکری، محبت، خانه‌داری و جاه‌طلبی بوده است (Buss et.al, 1994). این معیارها در نیجریه: پاکیزگی، هوش، بلوغ فکری، تندرستی، خانه‌داری و محبت، در چین: تندرستی، بلوغ فکری، خانه‌داری، عفت و پاکدامنی، وابستگی و محبت و در آفریقای جنوبی: بلوغ فکری، وابستگی، خوش مشربی، تندرستی، هوش و محبت ذکر شده است. (حسینی و همکاران، ۱۳۸۶، ص ۵۱)

سالیوان در مطالعه خود در خصوص نقش مذهب در کالیفرنیا، به این نتیجه رسید که باورهای مذهبی بر خلاف سایر معیارهای زودگذر، اثر طولانی‌تری در تحکیم روابط زناشویی دارد. (Sullivan, 2001)

کمپبل در خصوص معیارهای انتخاب همسر از دیدگاه زنان معتقد است زنان اولویت را به مردانی می‌دهند که به عناصری چون: جذابیت، تسلط، صمیمیت و رفاقت وابسته‌اند (Campbell, 2002, P.175). همچنین او

بررسی اولویت معیارهای انتخاب همسر از دیدگاه ... ۱۰۹

نشان داد که زنان به طور فعال دوست دارند مردانی را به همسری خود انتخاب کنند که از نظر آنها، دارای صفات ارثی خوبی^۱ باشند؛ در حالی که نخستین معیار مردان برای انتخاب همسر، صورت زیبا و تناسب اندام است. (Ibid, P.509-511)

شافر و بازینی در مطالعات خود به این نتیجه رسیدند که معیارهای زنان و مردان در بسیاری از جوامع به هم شبیه است و هماهنگی و تفاهم میان علایق آنها به خصوصیات ارائه شده بسیار چشمگیر است. هم مردان و هم زنان تلاش می‌کنند تا بهترین‌ها را از نظر جذابیت، اندام، شخصیت و خصوصیات اخلاقی انتخاب کنند. (Shaffer & Bazzini, 1997)

باس و اسمیت در مطالعه خود با عنوان معیارهای همسرایی به این نتیجه رسیدند که زنان به صورت کلی به داشتن وضعیت اجتماعی و اقتصادی تمایل دارند؛ در حالی که مردان تقریباً توجه بیشتری به جذابیت‌های ظاهری دارند. (Buss & Schmitt, 1993; Todosijevic & et.al, 2003)

باس معتقد است چنانچه در جوامعی نقش زن و مرد یکسان باشد، معیارهای انتخاب همسر، بین زنان و مردان تقریباً شبیه به هم است. (Buss & et.al, 2001)

از دیدگاه ساختارگرایان اجتماعی، تفاوت در اولویت‌های انتخاب همسر در مردان و زنان، نتیجه تعاملات اجتماعی^۲، نابرابری‌های جنسیتی^۳ و پابندی به ایدئولوژی اجتماعی^۴ است. (Eagly & Wood, 1999; Jackson, 1992)

باس و بارنر در مطالعات خود به این نتیجه دست یافته‌اند که در جوامعی که زنان از وضعیت اقتصادی بالایی برخوردار بوده‌اند، برای انتخاب همسری با وضع اقتصادی خوب^۵ حساسیت بیشتری نشان داده‌اند. (Buss & Barnes, 1986)

یافته‌های تحقیق تودوسیویچک و همکارانش در خصوص معیارهای ارائه شده برای انتخاب همسر، نشان می‌دهد خصوصیات همچون: هوش، پختگی، عطوفت، ایمان، صمیمیت و صداقت از نظر زنان و مردان مورد مطالعه، در اولویت اول و خصوصیات چون: شجاعت، وقار، آراستگی، استیل خوب بدنی، قدرت و قناعت، در اولویت دوم قرار دارند. خصوصیات از قبیل غرور، خودخواهی، تندمزاجی^۶، ترس و سست‌عنصری^۷ نیز کمترین اهمیت را داشته‌اند. (Todosijevic & et.al, 2003, P.119)

1. Good Genes Approach

2. Interaction of Class

3. Gender Inequalities

4. Patri Archal Ideology

5. Good Financial Prospects

6. Aggressiveness

7. Introversion

با توجه به یافته‌های تودوسی‌جویک و همکارانش، با وجود تفاهم قوی بین زنان و مردان در زمینه خصوصیات ارائه شده، تفاوت‌های معنی‌داری نیز وجود دارد. برای مثال، زنان بیش از مردان به خصوصیات از قبیل چاق نبودن، قدرت بدنی و حس سلطه اهمیت می‌دهند؛ در حالی که این خصوصیات از نظر مردان در مورد همسر انتخابی اهمیت کمتری دارد. از نظر آنها، جذابیت و خوش‌تیپی^۱ زنان از اهمیت بیشتری برخوردار است. همچنین از نظر زنان، پولدار بودن مرد به عنوان یکی از معیارهای ازدواج، اهمیت چندانی ندارد، بلکه خصوصیات دیگری از جمله: قابلیت و استعداد پیشرفت، موفقیت در شغل و داشتن تهور^۲ در کار^۲ را که به صورت غیر مستقیم با مسائل مالی در ارتباط است، برای مردان مهم می‌دانند. (Ibid, P.124)

ریگن در تحقیق خود خاطر نشان می‌کند که زنان، زمانی که همسرانی را به صورت موقت انتخاب می‌کنند، تأکید بیشتری بر قامت و فیزیک مناسب مرد دارند. (Regan, 1998)

کرکخوف و کیس نیز در تحقیق خود بیان می‌کنند که هم جنس مؤنث و هم جنس مذکر به انتخاب همسرانی تمایل دارند که از طبقه اجتماعی متعادلی برخوردار باشند. (Kerckhoff & Keith, 1992)

اگلی و وود در نظریه ساختار اجتماعی خود به این نتیجه دست یافتند که مردان در خصوص انتخاب همسر به طور قابل ملاحظه‌ای جاه‌طلبی کمتری نسبت به زنان دارند. زنان ترجیح می‌دهند در کنار شریکی زندگی کنند که از رشد ثروت و دارایی لازم برخوردار باشد؛ در حالی که مردان چنین اولیوی را بیان نمی‌کنند. (Eagly & Wood, 1999, P.408-423)

▪ اهداف تحقیق

هدف کلی: دستیابی به دیدگاه دانشجویان پسر و دختر دانشگاه رازی در خصوص معیارهای انتخاب همسر.

▪ اهداف جزئی

۱. تعیین رابطه اعتقاد و ایمان در انتخاب همسر بین دانشجویان پسر و دختر دانشگاه رازی؛
۲. تعیین رابطه زیبایی در انتخاب همسر بین دانشجویان پسر و دختر دانشگاه رازی؛
۳. تعیین رابطه حسن خلق در انتخاب همسر بین دانشجویان پسر و دختر دانشگاه رازی؛
۴. تعیین رابطه اصالت خانوادگی در انتخاب همسر بین دانشجویان پسر و دختر دانشگاه رازی؛
۵. تعیین رابطه پاکدامنی و عفت در انتخاب همسر بین دانشجویان پسر و دختر دانشگاه رازی؛

1. Good Looks

2. Enter Prising

۶. تعیین رابطه سلامت فکر و روان در انتخاب همسر بین دانشجویان پسر و دختر دانشگاه رازی؛
۷. تعیین رابطه توافق در سن در انتخاب همسر بین دانشجویان پسر و دختر دانشگاه رازی؛
۸. تعیین رابطه سخاوت و دست و دلبازی در انتخاب همسر بین دانشجویان پسر و دختر دانشگاه رازی؛
۹. تعیین رابطه آراستگی در انتخاب همسر بین دانشجویان پسر و دختر دانشگاه رازی؛
۱۰. تعیین رابطه ثروت خانواده مقابل در انتخاب همسر بین دانشجویان پسر و دختر دانشگاه رازی؛

■ سؤالات تحقیق

۱. آیا بین اولویت دانشجویان پسر و دختر در خصوص اعتقاد و ایمان به عنوان یکی از معیارهای انتخاب همسر، تفاوت وجود دارد؟
۲. آیا بین اولویت دانشجویان پسر و دختر در خصوص زیبایی به عنوان یکی از معیارهای انتخاب همسر، تفاوت وجود دارد؟
۳. آیا بین اولویت دانشجویان پسر و دختر در خصوص حُسن خُلُق به عنوان یکی از معیارهای انتخاب همسر، تفاوت وجود دارد؟
۴. آیا بین اولویت دانشجویان پسر و دختر در خصوص اصالت خانوادگی به عنوان یکی از معیارهای انتخاب همسر، تفاوت وجود دارد؟
۵. آیا بین اولویت دانشجویان پسر و دختر در خصوص پاکدامنی و عفت به عنوان یکی از معیارهای انتخاب همسر، تفاوت وجود دارد؟
۶. آیا بین اولویت دانشجویان پسر و دختر در خصوص سلامت فکر و روان به عنوان یکی از معیارهای انتخاب همسر، تفاوت وجود دارد؟
۷. آیا بین اولویت دانشجویان پسر و دختر در خصوص توافق در سن به عنوان یکی از معیارهای انتخاب همسر، تفاوت وجود دارد؟
۸. آیا بین اولویت دانشجویان پسر و دختر در خصوص سخاوت و دست و دلبازی به عنوان یکی از معیارهای انتخاب همسر، تفاوت وجود دارد؟
۹. آیا بین اولویت دانشجویان پسر و دختر در خصوص آراستگی به عنوان یکی از معیارهای انتخاب همسر، تفاوت وجود دارد؟
۱۰. آیا بین اولویت دانشجویان پسر و دختر در خصوص ثروت خانواده مقابل به عنوان یکی از معیارهای انتخاب همسر، تفاوت وجود دارد؟

▪ فرضیه‌های تحقیق

۱. بین اولویت دانشجویان پسر و دختر در خصوص ایمان و اعتقاد به عنوان یکی از معیارهای انتخاب همسر، تفاوت وجود دارد.
۲. بین اولویت دانشجویان پسر و دختر در خصوص زیبایی به عنوان یکی از معیارهای انتخاب همسر، تفاوت وجود دارد.
۳. بین اولویت دانشجویان پسر و دختر در خصوص حُسن خُلق به عنوان یکی از معیارهای انتخاب همسر، تفاوت وجود دارد.
۴. بین اولویت دانشجویان پسر و دختر در خصوص اصالت خانوادگی به عنوان یکی از معیارهای انتخاب همسر، تفاوت وجود دارد.
۵. بین اولویت دانشجویان پسر و دختر در خصوص پاکدامنی و عفت به عنوان یکی از معیارهای انتخاب همسر، تفاوت وجود دارد.
۶. بین اولویت دانشجویان پسر و دختر در خصوص سلامت فکر و روان به عنوان یکی از معیارهای انتخاب همسر، تفاوت وجود دارد.
۷. بین اولویت دانشجویان پسر و دختر در خصوص توافق در سن به عنوان یکی از معیارهای انتخاب همسر، تفاوت وجود دارد.
۸. بین اولویت دانشجویان پسر و دختر در خصوص سخاوت و دست و دل‌بازی به عنوان یکی از معیارهای انتخاب همسر، تفاوت وجود دارد.
۹. بین اولویت دانشجویان پسر و دختر در خصوص آراستگی به عنوان یکی از معیارهای انتخاب همسر، تفاوت وجود دارد.
۱۰. بین اولویت دانشجویان پسر و دختر در خصوص ثروت خانواده مقابل به عنوان یکی از معیارهای انتخاب همسر، تفاوت وجود دارد.

▪ متغیرهای تحقیق

متغیر وابسته: انتخاب همسر.

متغیرهای مستقل یا اثرگذار: اعتقاد و ایمان، زیبایی، حُسن خُلق، اصالت خانوادگی، پاکدامنی و عفت، سلامت فکر و روان، توافق در سن، سخاوت و دست و دل‌بازی، آراستگی و ثروت خانواده.
متغیر تعدیل کننده: جنسیت.

متغیر کنترل: سن.

▪ روش تحقیق

این تحقیق از یک سو بنیادی است؛ چرا که به توسعه علم و دانش کمک می‌کند و از سوی دیگر از نوع توصیفی، تحلیلی است. جامعه آماری آن شامل دانشجویان پسر و دختر دانشگاه رازی کرمانشاه در سال ۱۳۸۵ است. حجم نمونه با استفاده از فرمولهای آماری، ۳۶۰ نفر (۱۸۰ پسر و ۱۸۰ دختر) تعیین و انتخاب شد. ابزار جمع‌آوری، ابزار پرسشنامه از نوع بسته، هدایت‌شده و منظم است و تلاش شده سؤالات در جهت تعریف و تبیین متغیرها مطرح شوند؛ یعنی از روایی و اعتماد لازم برخوردار باشند. سؤالات پرسشنامه با دامنه امتیاز ۱۰ برای بیشترین و یک (۱) برای کمترین اهمیت طراحی شده است. برای محاسبه امتیاز هر یک از اولویتها، امتیاز داده شده در تعداد نفراتی که آن امتیاز را داده‌اند، ضرب و سپس اعداد به دست آمده در هر یک از امتیازها (بین ۱ تا ۱۰) با یکدیگر جمع بسته شده است.

به منظور تعیین اعتبار^۱ ابزار سنجش، ضمن مشورت با استادان صاحب‌نظر در این زمینه، پرسشنامه با چارچوب نظری تطبیق داده شد. برای تعیین پایایی^۲ از روش آلفای کرونباخ^۳ استفاده شد که مقدار آلفا بیش از ۷۵ درصد است. برای توصیف اطلاعات، از شاخصهای آمار توصیفی (درصد، فراوانی، میانگین، انحراف معیار) و برای آزمون فرضیه، از روش پارامتری T برای دو گروه مستقل استفاده شد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

1. Validity

2. Reliability

3. Cronbach's Alpha Coefficient

جدول الف: شکل پرسشنامه انواع معیارها

امتیاز	معیارهای انتخاب همسر	ردیف
	اعتقاد و ایمان	۱
	زیبایی	۲
	حُسن خُلق	۳
	اصالت خانوادگی	۴
	پاکدامنی و عفت	۵
	سلامت فکر و روان	۶
	توافق در سن	۷
	سخاوت و دست و دلبازی	۸
	آراستگی	۹
	ثروت خانواده مقابل	۱۰

جدول ب: رتبه‌بندی اولویت معیارها توسط دانشجویان پسر و دختر

(رتبه اول، بالاترین اولویت و رتبه دهم، پایین‌ترین اولویت)

رتبه	دختران		پسران		معیارهای انتخاب همسر	ردیف
	رتبه	میانگین	رتبه	میانگین		
اول	۷/۸۵	اول	۷/۵۵	اعتقاد و ایمان	۱	
چهارم	۷/۴۲	چهارم	۶/۶۷	زیبایی	۲	
دوم	۷/۶۵	سوم	۶/۸۰	حُسن خُلق	۳	
هشتم	۵/۱۵	ششم	۵/۸۷	اصالت خانوادگی	۴	
ششم	۶/۷۳	هفتم	۴/۹۱	پاکدامنی و عفت	۵	
پنجم	۷/۰۷	دوم	۶/۹۲	سلامت فکر و روان	۶	
دهم	۳/۸۰	دهم	۲/۳۰	توافق در سن	۷	
سوم	۷/۵۲	پنجم	۶/۳۹	سخاوت و دست و دلبازی	۸	
هفتم	۵/۶۸	نهم	۴/۰۵	آراستگی	۹	
نهم	۵/۱۳	هشتم	۴/۲۷	ثروت خانواده مقابل	۱۰	

▪ یافته‌ها

بررسی فرضیه اول: به نظر می‌رسد بین دانشجویان پسر و دختر در اولویت دادن به معیار اعتقاد و ایمان در انتخاب همسر، تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۱: بررسی اولویت پسران و دختران به معیار اعتقاد و ایمان (x1)
آمار گروهها

	آزمون برابری واریانس‌ها			آزمون t برابری میانگین					
	F جدول آماری	سطح معنی‌داری	T آزمون	درجه آزادی	سطح اطمینان دو جانبه	تفاوت میانگین	انحراف خطای میانگین	سطح اطمینان با ۹۵٪ بالا و پایین	
فرض برابری واریانس			-۱/۱۱۲	۳۵۸	/۲۶۷	-/۲۹۴۴۴	/۲۶۴۸۱	پایین‌تر	بالاتر
فرض نابرابری واریانس	۱۰/۹۷۶	/۰۰۱	-۱/۱۱۲	۳۴۷/۶۶۸	/۲۶۷	-/۲۹۴۴	/۲۶۴۸۱	-/۸۱۵۲۲	/۲۲۶۳۳
								-/۸۱۵۲۲	/۲۲۶۳۹

آزمون دو جامعه مستقل

گروهها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	انحراف خطای میانگین
مرد ۱/۰۰	۱۸۰	۷/۵۵۵۶	۲/۷۲۰۱۳	/۲۰۲۷۵
زن ۲/۰۰	۱۸۰	۷/۸۵۰۰	۲/۲۸۵۴۳	/۱۷۰۳۵

با توجه به نتایج به دست آمده از طریق نرم‌افزار SPSS در جدول ۱، چون T به دست آمده (۱/۱۱۲) کوچک‌تر از T جدول آماری (۲/۵۸) است، لذا تفاوت معنی‌داری در خصوص اعتقاد و ایمان بین پسران و دختران در انتخاب همسر وجود ندارد.

بررسی فرضیه دوم: به نظر می‌رسد بین دانشجویان پسر و دختر در اولویت دادن به معیار زیبایی در انتخاب همسر، تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۲: بررسی اولویت پسران و دختران به معیار زیبایی (x2)

آمار گروهها

	آزمون برابری واریانسها		آزمون t برابری میانگین						
	F جدول آماری	سطح معنی داری	T آزمون	درجه آزادی	سطح اطمینان دوجانبه	تفاوت میانگین	انحراف خطای میانگین	سطح اطمینان با ۹۵٪ بالا و پایین	
فرض برابری واریانس	۳/۸۶۶	/۰۵۰	-۲/۸۷۶	۳۵۸	/۰۰۴	-/۷۴۴۴۴	/۲۵۸۸۷	پایین تر	
فرض نابرابری واریانس			-۲/۸۷۶	۳۵۴/۰۷۳	/۰۰۴	-/۷۴۴۴۴	/۲۵۸۸۷	-/۲۳۵۳۴	-/۲۳۵۳۲

آزمون دو جامعه مستقل

گروهها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	انحراف خطای میانگین
۱/۰۰ مرد	۱۸۰	۶/۶۷۷۸	۲/۵۸۱۹۶	/۱۹۲۴۵
۲/۰۰ زن	۱۸۰	۷/۴۲۲۲	۲/۳۲۲۹۶	/۱۷۳۱۴

چون T به دست آمده (-۲/۸۶۷) بزرگتر از T جدول آماری (۲/۵۸) است، تفاوت معنی داری بین پسران و دختران از نظر زیبایی در انتخاب همسر وجود دارد. این تفاوت به شکلی است که در آن دانشجویان دختر بیشتر به زیبایی اهمیت داده‌اند.

بررسی فرضیه سوم: به نظر می‌رسد بین دانشجویان پسر و دختر در اولویت دادن به معیار حسن خلق در انتخاب همسر، تفاوت معنی داری وجود دارد.

جدول ۳: بررسی اولویت پسران و دختران به معیار حسن خلق (x3)

آمار گروهها

	آزمون برابری واریانسها		آزمون t برابری میانگین						
	F جدول آماری	سطح معنی داری	T آزمون	درجه آزادی	سطح اطمینان دوجانبه	تفاوت میانگین	انحراف خطای میانگین	سطح اطمینان با ۹۵٪ بالا و پایین	
فرض برابری واریانس	۵/۴۱۳	/۰۲۱	-۳/۶۱۸	۳۵۸	/۰۰۰	-/۸۵۰۰۰	/۲۳۴۹۷	پایین تر	
فرض نابرابری واریانس			-۳/۶۱۸	۳۴۹/۱۹۶	/۰۰۰	-/۸۵۰۰۰	/۲۳۴۹۷	-/۳۸۷۹۱	-/۳۸۷۸۷

بررسی اولویت معیارهای انتخاب همسر از دیدگاه ... ۱۱۷

آزمون دو جامعه مستقل

گروهها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	انحراف خطای میانگین
مرد ۱/۰۰	۱۸۰	۶/۸۰۵۶	۲/۰۴۴۴۷	/۱۵۲۳۹
زن ۲/۰۰	۱۸۰	۷/۶۵۵۶	۲/۳۹۹۵۴	/۱۷۸۸۵

سومین جدول نیز تفاوت معنی داری را نشان می‌دهد؛ چون T به دست آمده (۳/۶۱۸-) بزرگ‌تر از T جدول (۲/۵۸) است. این تفاوت نیز به این صورت است که دختران بیشتر به معیار حُسن خُلق توجه داشته‌اند.

بررسی فرضیه چهارم: به نظر می‌رسد بین دانشجویان پسر و دختر در اولویت دادن به معیار اصالت خانوادگی در انتخاب همسر، تفاوت معنی داری وجود دارد.

جدول ۴: بررسی اولویت پسران و دختران به معیار اصالت خانوادگی (x4)

آمار گروهها

	آزمون t برای میانگین		آزمون برای واریانسها		سطح اطمینان با ۹۵٪ بالا و پایین	انحراف خطای میانگین	تفاوت میانگین	سطح اطمینان دو جانبه	درجه آزادی	T آزمون	سطح معنی داری	جدول F آماری
	پایین تر	بالا تر										
فرض برابری واریانس	۲۰۳۲۸	۱/۲۱۸۹۴	۲/۲۳۹	۱/۳۵	-۲/۷۵۴	۳۵۸	۱۰۰۶	/۷۱۱۱۱	/۲۵۸۲۳	۲/۷۵۴	۳۵۸	۲/۲۳۹
فرض نابرابری واریانس	۲۰۳۲۷	۱/۲۱۸۹۵			-۲/۷۵۴	۳۵۶/۲۴۴	۱۰۰۶	/۷۱۱۱۱	/۲۵۸۲۳			

آزمون دو جامعه مستقل

گروهها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	انحراف خطای میانگین
مرد ۱/۰۰	۱۸۰	۵/۸۶۶۷	۲/۳۶۲۱۸	/۱۷۶۰۷
زن ۲/۰۰	۱۸۰	۵/۱۵۵۶	۲/۵۳۴۲۸	/۱۸۸۸۹

با توجه به جدول ۴، چون T به دست آمده (۲/۷۵۴) بزرگ‌تر از T جدول آماری (۲/۵۸) است، تفاوت معنی داری در خصوص معیار اصالت خانوادگی بین پسران و دختران در انتخاب همسر وجود دارد. شکل این تفاوت به گونه‌ای است که در آن، پسران بیشتر از دختران به اصالت خانوادگی اهمیت داده‌اند.

بررسی فرضیه پنجم: به نظر می‌رسد بین دانشجویان پسر و دختر در اولویت دادن به معیار پاکدامنی و عفت در انتخاب همسر، تفاوت معنی داری وجود دارد.

جدول ۵: بررسی اولویت پسران و دختران به معیار پاکدامنی و عفت (x5)

آمار گروهها

	آزمون برابری واریانسها		آزمون t برابری میانگین						
	F جدول آماری	سطح معنی داری	T آزمون	درجه آزادی	سطح اطمینان دوجانبه	تفاوت میانگین	انحراف خطای میانگین	سطح اطمینان با ۹۵٪ بالا و پایین	
فرض برابری واریانس	۱/۵۴۵	/۲۱۵	-۶/۵۷۱	۳۵۸	/۰۰۰	-۱/۸۱۱۱۱	/۲۷۵۶۱	پایین تر	بالاتر
فرض نابرابری واریانس			-۶/۵۷۱	۳۵۶/۹۶۳	/۰۰۰	-۱/۸۱۱۱۱	/۲۷۵۶۱	-۲/۳۵۳۱۲	-۱/۲۶۹۱۰
								-۲/۳۵۳۱۳	-۱/۲۶۹۰۹

آزمون دو جامعه مستقل

گروهها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	انحراف خطای میانگین
مرد ۱/۰۰	۱۸۰	۴/۹۱۶۷	۲/۵۴۳۲۰	/۱۸۹۵۶
زن ۲/۰۰	۱۸۰	۶/۷۲۷۸	۲/۶۸۴۱۸	/۲۰۰۰۷

با توجه به اینکه T به دست آمده (-۶/۵۷۱) بزرگتر از T جدول آماری (۲/۵۸) است، تفاوت معنی دار است. بنابر این، فرضیه مطرح شده پذیرفته می شود و تفاوت معنی داری بین دانشجویان پسر و دختر دانشگاه رازی به معیار پاکدامنی و عفت در انتخاب همسر وجود دارد. در ضمن، اهمیت دادن به پاکدامنی و عفت، در میان دختران، قوی تر از پسران است.

بررسی فرضیه ششم: به نظر می رسد بین دانشجویان پسر و دختر در اولویت دادن به معیار سلامت فکر و روان در انتخاب همسر، تفاوت معنی داری وجود دارد.

جدول ۶: بررسی اولویت پسران و دختران به معیار سلامت فکر و روان (x6)

آمار گروهها

	آزمون برابری واریانسها		آزمون t برابری میانگین						
	F جدول آماری	سطح معنی داری	T آزمون	درجه آزادی	سطح اطمینان دوجانبه	تفاوت میانگین	انحراف خطای میانگین	سطح اطمینان با ۹۵٪ بالا و پایین	
فرض برابری واریانس	/۰۲۳	/۸۸۰	-/۵۵۶	۳۵۸	/۵۷۹	-/۱۵۰۰۰	/۲۶۹۷۸	پایین تر	بالاتر
فرض نابرابری واریانس			-/۵۵۶	۳۵۷/۸۰۲	/۵۷۹	-/۱۵۰۰۰	/۲۶۹۷۸	-/۶۸۰۵۵	-/۳۸۰۵۵
								-/۶۸۰۵۵	-/۳۸۰۵۵

بررسی اولویت معیارهای انتخاب همسر از دیدگاه ... ۱۱۹

آزمون دو جامعه مستقل

انحراف خطای میانگین	انحراف معیار	میانگین	تعداد	گروهها
۱۸۸۵۱/	۲/۵۲۹۰۶	۶/۹۲۲۲	۱۸۰	مرد ۱/۰۰
۱۹۲۲۹/	۲/۵۸۹۲۶	۷/۰۷۲۲	۱۸۰	زن ۲/۰۰

با توجه به اینکه T به دست آمده (۰/۵۵۶-) کوچکتر از T جدول آماری (۲/۵۸) است، لذا تفاوت معنی داری نیست. بنابراین، این دو گروه را از این نظر نمی توان متفاوت از هم دانست.

بررسی فرضیه هفتم: به نظر می رسد بین دانشجویان پسر و دختر در اولویت دادن به معیار توافق در سن در انتخاب همسر، تفاوت معنی داری وجود دارد.

جدول ۷: بررسی اولویت پسران و دختران به معیار توافق در سن (x7)

آمار گروهها

	آزمون t برای میانگین		آزمون برای واریانس ها	
	سطح اطمینان با ۹۵٪ بالا و پایین	انحراف خطای میانگین	تفاوت میانگین	سطح اطمینان دو جانبه
فرض برابری واریانس	۳۰۲۰۹	-/۵۰۰۰۰	۳۵۸	-/۶۵۵
فرض نابرابری واریانس	۳۰۲۰۹	-/۵۰۰۰۰	۳۵۷/۶۱۹	-/۶۵۵

آزمون دو جامعه مستقل

انحراف خطای میانگین	انحراف معیار	میانگین	تعداد	گروهها
۲۱۰۱۰/	۲/۸۱۸۷۳	۳/۳۰۵۶	۱۸۰	مرد ۱/۰۰
۲۱۷۰۷/	۲/۹۱۲۳۱	۷/۸۰۵۶	۱۸۰	زن ۲/۰۰

یافته‌های جدول ۷ نشان می‌دهد چون T به دست آمده (۱/۶۵۵-) کوچک‌تر از T جدول آماری (۲/۵۸) است، فرضیه مطرح شده رد می‌شود؛ یعنی تفاوت معنی‌داری بین دانشجویان پسر و دختر به معیار توافق در سن وجود ندارد و این دو گروه را از این حیث نمی‌توان متفاوت از هم دانست.

بررسی فرضیه هشتم: به نظر می‌رسد بین دانشجویان پسر و دختر در اولویت دادن به معیار سخاوت و دست و دلبازی در انتخاب همسر، تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۸: بررسی اولویت پسران و دختران به معیار سخاوت و دست و دلبازی (x8)

آمار گروهها

	آزمون برای واریانس‌ها		آزمون t برای میانگین						
	F جدول آماری	سطح معنی‌داری	T آزمون	درجه آزادی	سطح اطمینان دوجانبه	تفاوت میانگین	انحراف خطای میانگین	سطح اطمینان با ۹۵٪ بالا و پایین	
فرض برابری واریانس	۹/۸۴۸	/۰۰۲	-۴/۲۵۸	۳۵۸	/۰۰۰	-۱/۱۲۷۷۸	/۲۶۴۸۴	پایین‌تر	بالا‌تر
فرض نابرابری واریانس			-۴/۲۵۸	۳۴۸/۴۵۲	/۰۰۰	-۱/۱۲۷۷۸	/۲۶۴۸۴	-۱/۶۴۸۶۱	-/۶۰۶۹۴
								-۱/۶۴۸۶۶	-/۶۰۶۸۹

آزمون دو جامعه مستقل

گروهها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	انحراف خطای میانگین
مرد ۱/۰۰	۱۸۰	۶/۳۹۴۴	۲/۷۱۲۴۷	/۲۰۲۱۸
زن ۲/۰۰	۱۸۰	۷/۵۲۲۲	۲/۲۹۵۱۴	/۱۷۱۰۷

با توجه به یافته‌های جدول ۸، چون T به دست آمده (۴/۲۵۸-) بزرگ‌تر از T جدول آماری (۲/۵۸) است، لذا تفاوت معنی‌دار است و این تفاوت به شکلی است که در آن، دانشجویان دختر بیشتر از پسران به معیار سخاوت و دست دلبازی اهمیت داده‌اند.

بررسی اولویت معیارهای انتخاب همسر از دیدگاه ... ♦ ۱۲۱

بررسی فرضیه نهم: به نظر می‌رسد بین دانشجویان پسر و دختر در اولویت دادن به معیار آراستگی در انتخاب همسر، تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۹: بررسی اولویت پسران و دختران به معیار آراستگی (x9)

آمار گروهها

	آزمون برای واریانس‌ها		آزمون t برای میانگین					سطح اطمینان با ۹۵٪ بالا و پایین	
	F جدول آماري	سطح معنی داری	T آزمون	درجه آزادی	سطح اطمینان دوجانبه	تفاوت میانگین	انحراف خطای میانگین	پایین‌تر	بالا‌تر
فرض برابری واریانس	۱۵/۱۹۰	/۰۰۰	-۵/۷۷۴	۳۵۸	/۰۰۰	-۱/۶۳۳۳۳	/۲۸۲۸۷		
فرض نابرابری واریانس			-۵/۷۷۴	۳۴۸/۰۸۴	/۰۰۰	-۱/۶۳۳۳۳	/۲۸۲۸۷	-۲/۱۸۹۶۲	-۱/۰۷۷۰۵
								-۲/۱۸۹۶۷	-۱/۰۷۶۹۹

آزمون دو جامعه مستقل

گروهها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	انحراف خطای میانگین
مرد ۱/۰۰	۱۸۰	۴/۰۵۵۶	۲/۴۴۶۵۷	/۱۸۲۳۶
زن ۲/۰۰	۱۸۰	۵/۶۸۸۹	۲/۹۰۱۱۴	/۲۱۶۲۴

چون T به دست آمده (-۵/۷۷۴) بزرگ‌تر از T جدول آماری (۲/۵۸) است، لذا فرضیه مطرح شده پذیرفته می‌شود و تفاوت معنی‌داری بین دانشجویان پسر و دختر به معیار آراستگی در انتخاب همسر، وجود دارد. در ضمن، اهمیت دادن به آراستگی در میان دختران، قوی‌تر از پسران است.

بررسی فرضیه دهم: به نظر می‌رسد بین دانشجویان پسر و دختر در اولویت دادن به معیار ثروت خانواده مقابل در انتخاب همسر، تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۱۰: بررسی اولویت پسران و دختران به معیار ثروت خانواده مقابل (x10)

آمار گروهها

	آزمون برای واریانسها		آزمون t برای میانگین						
	F جدول آماری	سطح معنی داری	T آزمون	درجه آزادی	سطح اطمینان دوجانبه	تفاوت میانگین	انحراف خطای میانگین	سطح اطمینان با ۹۵٪ بالا و پایین	
فرض برابری واریانس	۲/۳۰۴	/۱۳۰	-۳/۲۶۴	۳۵۸	/۰۰۱	-/۸۶۱۱۱	/۲۶۳۸۲	پایین تر	بالاتر
فرض نابرابری واریانس			-۳/۲۶۴	۳۵۶/۴۶۵	/۰۰۱	-/۸۶۱۱۱	/۲۶۳۸۲	-/۱/۳۷۹۹۳	-/۳۴۲۲۹
								-/۱/۳۷۹۹۴	-/۳۴۲۲۸

آزمون دو جامعه مستقل

گروهها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	انحراف خطای میانگین
مرد ۱/۰۰	۱۸۰	۴/۲۷۲۲	۲/۴۱۹۲۷	/۱۸۰۳۲
زن ۲/۰۰	۱۸۰	۵/۱۳۳۳	۲/۵۸۳۵۸	/۱۹۲۵۷

در یافته‌های دهمین جدول نیز چون T به دست آمده (-۳/۲۶۴) بزرگ تر از T جدول آماری (۲/۵۸) است، بنابر این، فرضیه مطرح شده پذیرفته می‌شود و تفاوت معنی داری بین دانشجویان پسر و دختر به معیار ثروت خانواده مقابل در انتخاب همسر وجود دارد.

▪ بحث و نتیجه گیری

هدف این پژوهش، اولویت معیارهای انتخاب همسر از دیدگاه دانشجویان پسر و دختر در دانشگاه رازی است. شاید وجه تمایز عمده این پژوهش با مطالعات دیگری که در این زمینه در داخل و خارج از کشور صورت پذیرفته، اشاره به معیارهای مورد تأیید و توافق بسیاری از ادیان، مذاهب و مکاتب عمده فلسفی است.

بررسی اولویت معیارهای انتخاب همسر از دیدگاه ... ♦ ۱۲۳

با توجه به تجزیه و تحلیل آماری و نتایج به دست آمده از طریق نرم افزار SPSS از داده‌های آماری، بررسی و تبیین رابطه بین متغیرها به صورت ذیل قابل بیان است:

مطالعه حاضر نشان داد که اولویت در معیارهای انتخاب همسر در هر دو جنس، اعتقاد و ایمان است. این نتیجه با نتایج پژوهش شهیدی و یوسفی (۱۳۷۸)، سالیوان (۲۰۰۱)، حسینی و همکاران (۱۳۸۶) و تودوسیجویک (۲۰۰۳) همسو است.

دومین اولویت در معیار انتخاب همسر از دیدگاه پسران، سلامت فکر و روان است که با نتایج پژوهش باس و همکاران (۱۹۹۴) و حسینی و همکاران (۱۳۸۶) همسوست. لازم به ذکر است که دانشجویان دختر، این معیار را اولویت پنجم خود به حساب آورده‌اند.

سومین اولویت پسران دانشجو، حُسن خُلق است؛ در حالی که این معیار در اولویت دوم دانشجویان دختر قرار دارد. این اهمیت اولویت از جانب پسران و دختران دانشجو، با نتایج پژوهش شهیدی و یوسفی (۱۳۷۸) و شافر و بازینی (۱۹۹۷) همسوست.

اولویت بعدی از دیدگاه دانشجویان پسر و دختر در این پژوهش، معیار زیبایی است که هر دو جنس آن را جزء اولویت چهارم خود قرار داده‌اند.

اولویت پنجم در این پژوهش از دیدگاه پسران، سخاوت و دست و دلبازی است؛ در حالی که این معیار، اولویت سوم دختران است.

ششمین اولویت در این پژوهش از دیدگاه دانشجویان پسر، اصالت خانوادگی است؛ در صورتی که این معیار برای دختران دانشجو در اولویت هشتم قرار دارد. این نتیجه با نتایج شهیدی و یوسفی (۱۳۷۸) چندان مطابقتی ندارد.

اولویت هفتم از نظر دانشجویان پسر، پاکدامنی و عفت است. دانشجویان دختر نیز این معیار را با یک رتبه بالاتر، در اولویت ششم خود قرار داده‌اند.

اولویت هشتم از دیدگاه دانشجویان پسر، ثروت خانواده مقابل است؛ در حالی که دانشجویان دختر این معیار را اولویت نهم خود انتخاب کرده‌اند.

نهمین اولویت برای پسران دانشجو، معیار آراستگی است؛ در حالی که برای دختران، آراستگی اولویت هفتم محسوب می‌شود. این نتیجه با نتایج پژوهش شهیدی و یوسفی (۱۳۷۸) و تودوسیجویک (۲۰۰۳) تا حدود زیادی مطابقت دارد.

توافق در سن، معیاری است که هم پسران و هم دختران، آن را در اولویت دهم خود قرار داده‌اند.

با توجه به میانگین به دست آمده در آمار توصیفی، بالاترین میانگین مربوط به اعتقاد و ایمان (۷/۷) و کمترین میانگین مربوط به توافق در سن (۳/۰۵) است که نشان می‌دهد اکثر دانشجویان (چه پسر و چه دختر) به ایمان و اعتقاد به عنوان نخستین معیار انتخاب همسر اهمیت داده، ولی به توافق در سن چندان توجهی نداشته‌اند. انحراف معیارهای به دست آمده نیز نشانگر آن است که سازگاری و توافق بین پسران و دختران در خصوص پاسخ دادن به ۱۰ معیار مورد نظر وجود داشته است.

در خاتمه، ذکر این نکته ضروری است که داشتن معیار برای جوانان در شرف ازدواج، وظیفه‌ای خطیر و بسیار حساس است؛ زیرا وجود سنخیت و همسانی و داشتن معیار از سوی آنان، حداکثر فرصت ممکن را برای ایجاد یا درک متقابل فراهم می‌کند و این تفاهم و درک متقابل، به محیط خانواده طراوتی تازه می‌بخشد و زندگی را شیرین خواهد کرد.

منابع

- قرآن کریم.
- باستانی، سوسن؛ محمود گلزاری و شهره روشنی (۱۳۸۹)؛ «طلاق عاطفی»، مجله بررسی مسائل اجتماعی ایران، سال اول، ش ۳.
- حسینی، میمنت؛ مریم محمدی، فریده یغمایی و حمید علوی مجد (۱۳۸۶)؛ «بررسی معیارهای انتخاب همسر زوجین در شرف ازدواج شهر تهران»، مجله پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، سال دوازدهم، ش ۶.
- ریاحی، محمد اسماعیل؛ اکبر علیوردی‌نیا و سیاوش کاکاوند (۱۳۸۶)؛ «تحلیل جامعه‌شناختی میزان گرایش به طلاق»، مجله علمی پژوهشی زنان، دوره پنجم، ش ۳.
- زارع شاه‌آبادی الف و ع. زارع شاه‌آبادی (۱۳۸۱)؛ «بررسی معیارهای همسرگزینی در بین دانشجویان دانشگاه یزد»، فصلنامه علمی پژوهشی جمعیت، ش ۳۹.
- شهیدی، محسن و فایق یوسفی (۱۳۷۸)؛ «بررسی مشکلات و معیارهای ازدواج دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان»، طب و ترکیه، ش ۴۳.
- طاهری، حبیب‌الله (۱۳۸۱)؛ سیری در مسائل خانواده، تهران، امیرکبیر.
- عابدی، د. و ک. فرح‌بخش (۱۳۷۹)؛ «بررسی معیارهای انتخاب همسر در دانشجویان دختر و پسر دانشگاه علوم پزشکی اصفهان»، طب و ترکیه، ش ۳۹.
- فیروزآبادی، مجدالدین (۱۳۷۱)؛ قاموس قرآن، مصر، الاسلامیه.
- عاملی، حر (۱۱۰۴ق)؛ وسایل الشیعه، بیروت: دار احیاء التراث العربی.
- Buss, D.M., Shaackelford, T., Kirkpatrick, L.A. and Larsen, J (2001). **A Half Century Of Mate Preferences: The Cultural evolution of values.** *Journal of marriage and the family*, 63:491-502.
- Buss, D.M & D.P. Schmitt (1993). **"Sexual Strategies Theory: An Evolutionary Perspective on Human Mating"**, *Psychological Review*, N.100, P.204-232.
- Buss, D.M. & M. Barnes (1986). **"Preferences in Human Mate Selection"**, *Journal of Personality and Social Psychology*, N.50, P.559-570.

- Buss, D.M. (1994). **The Evolution of Desire**. *New York: Basic Books*.
- Campbell, Anne (2002). **The Evolutionary Psychology of Women**, New York, Oxford University Press.
- Dhiman, O.P. (2007). **Principles and Techniques of Education**, India, Kalpaz Publications.
- Eagly, A.H. & W. Wood (1999). "The Origins of Sex Differences in Human Behavior: Evolved Dispositions Versus Social Roles", *American Psychologist*, N.54, P.408-423.
- Jackson, L.A. (1992). **Physical Appearance and Gender**. *Albany: State University of New York Press*.
- Glenys, D. & R. Sarah (2001). "Impact of Bipolar Affective Disorder on Family and Partners", *Journal of Affective Disorders*, N.67, P.147-158.
- Miller, G. (2000). "How Sexual Choice Shaped The Evolution of Human Nature", New York.
- Kerckhoff, A. & E. Keith (1982). "Value Consensus and Need Complementarity in Mate Selection", *American Sociological Review*, XXVII, P.295-303.
- Raymond, F. & I. Sheena, K. Emir, S. Itamar (2006). "Gender Differences in Mate Selection", *The Quarterly Journal of Economics*.
- Regan, P. (1998). "Minimum Mate Selection Standards as a Function of Perceived Mate Value", *Journal of Psychology and Human Sexuality*, X, P.53-73.
- Shaffer, R.D. & B.G. Bazzini (1997). "What Do You Look for a Prospective Date? Reexamining the Preferences of Men and Women Who Differ in Self Monitoring Propensities", *Personality and Social Psychology Bulletin*, N.23, P.605-616.
- Sullivan, K.T. (2001). "Understanding the Relationship between Religiosity and Marriage", *J fam Psychol*, 15(4), P.610-626.
- Todosijevic, B.; S. Ljubinkovic & A. Arancic (2003). "Mate Selection Criteria: A Trait Desirability Assessment Study of Sex Differences in Serbin": *Human-Nature.Com/ep1:116-126*.

